

ՊԵՆԻՏԵՆՑԻԱՐ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅԱՆ¹ ԶՈՂԵՐԻ ԿՐԻՄԻՆԱԼՈԳԻԱԿԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

Աննա Ասատրյան

ԵՊՀ քրեական իրավունքի ամբիոնի հայցորդ

Կրիմինալոգիական գրականության ուսումնասիրությունից պարզ է դառնում, որ երբ խոսքը վերաբերում է հանցագործությունների կանխման կամ հանցավոր արարքներից հասարակության և պետության շահերը պաշտպանելու համար ձեռնարկվող միջոցառումներին, ապա առաջին հերթին ուշադրությունը սևեղվում է հանցագործի անձի, նրա վարքագծի վրա: Հաճախ հաշվի չի առնվում այն հանգամանքը, որ թեև հանցագործը հակաիրավական գործընթացում գլխավոր դերակատարն է, սակայն հաճախ ոչ պակաս դեր է ունենում նաև զոհը: Ինչպես իրավագիտորեն նշում են Վ. Ի. Պոլուբինսկին և Ա. Լ. Սիտկովսկին, հանցագործությունը մեծ մասամբ համակարգային երևույթ է, որը ձևավորվում է երեք փոխկապակցված տարրերով՝ իրավախախտում, հանրորեն վտանգավոր արարք և տուժող²:

Ազատագրկման վայրերում բավականին հեշտ է որոշել հանցագործության պոտենցիալ զոհերի շրջանակը, ովքեր պետք է դառնան կանխարգելիչ միջոցառումների իրականացման օբյեկտ: Այդ իսկ պատճառով անչափ կարևոր է ազատագրկման վայրերում հանցագործության զոհերի՝ կրիմինալ առումով «առավել խոցելի» դարձնող անձնային առանձնահատկությունների բացահայտումը: Տվյալ դեպքում խոսքը անձի վիկտիմայնության մասին է, ինչը տարբեր գիտնականների կողմից տարբեր կերպ է մեկնաբանվում³:

Պետք է նշել, որ ոչ միայն վիկտիմայնությունը, այլև անձի վարքագիծը կարող է հանցագործության զոհ դառնալու պատճառ հանդիսանալ: Այդ դեպքում տեղին է խոսել վիկտիմային վարքագծի մասին: Օրինակ, բանտային ենթամշակույթը, ավելի կոնկրետ՝ նրա օրենքները խախտող թեկուզ անզգույշ մի խոսքը, կարող են դրդել հանցանքի, ընդ որում՝ բռնությամբ զուգորդված:

Վիկտիմայնություն ասելով՝ հասկանում ենք ֆիզիոլոգիական, հոգեբանական և /կամ/ սոցիալական հարաբերականորեն կայուն հատկանիշների ամբողջություն, որը արտաքին գործոնների ազդեցության հետևանքով պայմանավորում է անհատի՝ որպես կանոն որոշակի տեսակի, ազատագրկման վայրերում կատարվող պենիտենցիար հանցագործություններից զոհ դառնալու հավանականությունը⁴:

¹ Պենիտենցիար հանցավորությունը հանցավորությունն է ազատագրկման վայրերում:

² Տե՛ս **В. И. Полубинский, А. Л. Ситковский**. Теоретические и практические основы криминальной виктимологии, М., 2006, էջ 4:

³ Տե՛ս **Л. В. Франк**, Виктимология и виктимность: Учебное пособие. - Душанбе, 1972. էջ 22: **Д. В. Ривман**, Виктимологические факторы и профилактика преступлений. Л., 1975. էջ 13; **В. Я. Рыбальская**, Виктимологические исследования в системе криминологической разработки проблем профилактики преступлений несовершеннолетних // Вопросы борьбы с преступностью. Вып.33. М., «Юрид. лит-ра», 1980. էջ 33:

⁴ Տե՛ս **А. Л. Репецкая**, Виновное поведение потерпевшего и принцип справедливости в уголовной политике. Иркутск, 1994. էջ 14:

Պենիտենցիար վիկտիմիզացիայի կանխարգելման համար անհրաժեշտ է, որ ուղղիչ հիմնարկների աշխատակիցները ժամանակին կարողանան առանձնացնել վիկտիմայնությամբ աչքի ընկնող դատապարտյալներին: Հարկ է, որ քրեակատարողական համակարգի աշխատակիցները հատուկ մասնագիտական գիտելիքների կիրառմամբ կարողանան առանձնացնել նշված անձանց վիկտիմայնության ձևավորմանը նպաստող գործոնները կամ դրանց ամբողջությունը, տիրապետեն պենիտենցիար հանցագործության զոհերի անձնային առանձնահատկությունների վերաբերյալ տվյալների: Միայն այս դեպքում է հնարավոր վիկտիմալոգիական առումով հետաքրքրություն ներկայացնող անձանց նկատմամբ ձեռնարկվող կոնկրետ միջոցառումների արդյունավետ կազմակերպումը¹:

Քրեածին վիկտիմալոգիայի տեսանկյունից դատապարտյալների վիկտիմային առանձնահատկությունների տիպաբանությունը պետք է նպաստի նախ՝ ազատագրված վայրերում պենիտենցիար հանցավոր վարքագծի մեխանիզմում տուժողի դերի և տեղի որոշմանը, երկրորդ՝ ազատագրված դատապարտված անձանց վիկտիմային առանձնահատկությունների ուսումնասիրմանը և երրորդ՝ անհատական և խմբակային վիկտիմային վարքագծի դրսևորման պատճառների և պայմանների շրջանակի հստակեցմանը:

Ուղղիչ հիմնարկի վարչակազմի խնդիրներն են տուժողի անձնային առանձնահատկությունների իմացությունը և կանխարգելիչ աշխատանքների իրականացման ընթացքում դրանց կիրառումը:

Ուսումնասիրելով զոհի վիկտիմային վարքագծի առանձնահատկությունները՝ Վ. Ի. Ջադորոժնին առանձնացնում է հետևյալները՝ սոցիալ-ժողովրդագրական, կրթամշակութային, բարոյական, հոգեբանական, քրեաիրավական²: Կարծում ենք, սակայն, նշվածները ամբողջությամբ չեն կարող արտացոլել պենիտենցիար հանցագործությունների զոհ դարձած դատապարտյալների անձնային բոլոր առանձնահատկությունները, ուստի առաջարկում ենք այդ շարքը համարել հետևյալներով՝

1. Հոգեբանական և հոգեֆիզիոլոգիական (տարիք, առողջական վիճակ, ալկոհոլային, թմրանյութային հարբածություն և այլն),

2. դատապարտյալի անձնային սոցիալ-հոգեբանական առանձնահատկություններ,

3. Դատապարտյալի կարգավիճակը պենիտենցիար հիերարխիայում. քրեաիրավական առանձնահատկություններ (դատվածություն, հանցագործության բնույթ),

4. Պենիտենցիար կամ քրեակատարողական հատկանիշներ (անձի վերաբերմունքը պատժի կրմանը),

5. Նյութական վիճակով պայմանավորված հատկանիշներ,

6. Բարոյահոգեբանական հատկանիշներ:

Դատապարտյալ զոհի անձը բնութագրող նշված հատկանիշների ուսումնասիրությունը կօգնի կանխատեսել կոնկրետ անձի կողմից վիկտիմային վարքագիծ

¹Տե՛ս **В. С. Минская**, Индивидуализация уголовной ответственности с учетом неправомерного или безнравственного поведения потерпевшего // Сов. юстиция-1970. №20, էջ 11:

² Տե՛ս **В. И. Задорожний**, Концептуальные основы виктимологической профилактики преступлений: Дис. ... д-ра юрид. наук. М: Академия управления МВД России, 2006, էջեր 54-55:

դրսևորելու հնարավոր գրեթե բոլոր իրավիճակները, ինչպես նաև ձեռնարկել միջոցառումներ դրանց կանխման ուղղությամբ:

Այսպես, ուսումնասիրելով պենիտենցիար հանցագործության զոհ դարձած դատապարտյալի հոգեկան և հոգեֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները՝ պետք է նշել, որ տարիքային առանձնահատկություններն իրենցից որոշակի հետաքրքրություն են ներկայացնում առաջին հերթին այն առումով, որ զարգացման յուրաքանչյուր փուլում անձը և՛ սոցիալապես, և՛ ֆիզիկապես ենթարկվում է որոշակի փոփոխությունների: ՀՀ քրեակատարողական հիմնարկներում պահվող դատապարտյալների շրջանում մեր կողմից կատարված ուսումնասիրության արդյունքներից, նկատելի է, որ առավել բարձր վիկտիմայնությամբ աչքի են ընկնում 25-29 (38.4%), ինչպես նաև 29-39-ը (28.7%) տարիքային խումբերը, այնուհետև վիկտիմայնության աստիճանը նվազում է 18-24 (18,4%) և 40 ու ավելի տարիքային խումբը կազմող անձանց շրջանում /14,5%/:

Ըստ պենիտենցիար վիկտիմիզացիայի տեսակների՝ տարիքային վիկտիմայնությունը ունի որոշակի առանձնահատկություններ: Այսպես, սեռական բնույթի բռնի գործողությունների կատարման դեպքում առավել վիկտիմային են 18-24 տարեկանները (34.7%): Նրանք կազմում են առավել ռիսկային տարիքային խումբը: Նրանք, որպես կանոն, առաջին անգամ են դատապարտված ազատագրկման, չունեն կյանքի մեծ փորձ, աչքի չեն ընկնում զգուշավորությամբ և ֆիզիկական ուժով, բայց, այդուհանդերձ, բավականին ակտիվ են, ինչի պատճառով էլ առավել հաճախ են հայտնվում անձի դեմ ուղղված տարաբնույթ հանցագործությունների զոհի դերում: Բռնությամբ կատարվող ծանր և առանձնապես ծանր հանցագործությունների դեպքում (սպանություն, առողջությանը ծանր վնասի պատճառում և այլն) վիկտիմային առումով առավել վտանգավոր են 29-39 տարեկանները (28%), իսկ 50-ից բարձր տարիք ունեցող անձինք օժտված են վիկտիմայնության ցածր ցուցանիշով՝ 9.2%:

Սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունների զոհերի տարիքային առանձնահատկությունները ևս ունեն որոշակի յուրահատկություններ: Այսպես, 30-39 տարեկաններն առավել բարձր վիկտիմայնություն ունեն (40%): Նշված հանցագործությունների դեպքում վիկտիմայնության առավել ցածր աստիճանով օժտված են 18-24 տարեկանները (8.5%): Դա պայմանավորված է առավելապես նրանով, որ այս տարիքում անձը տնօրինում է ավելի քիչ նյութական բարիքների, քան տարիքային այլ խմբերի պատկանող դատապարտյալները:

Այսպիսով, ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ ազատագրկման վայրերում կատարվող հանցագործությունների զոհ են դառնում հիմնականում ակտիվ համարվող, երիտասարդ և միջին տարիքի անձինք:

Հանցագործությունների կատարման պահին զոհերի 76.5%-ն են կազմում լիովին առողջ անձինք՝ առանց տեսանելի որևէ շեղումների: Իսկ հաշմադամ կամ առողջական որոշակի խնդիրներ ունեցող անձինք կազմում են 23.5%-ը: Ազատագրկման դատապարտվածների շարքում քիչ չեն նաև հոգեկան խանգարումներով տառապողները: Նման իրավիճակների առաջացմանը նպաստում են, առաջին հերթին, անձի օրգանիզմում առկա տարբեր ախտահարումներ՝ վնասվածքներ, հիվանդություններ (սոմատիկ), ալկոհոլային թունավորում և այլն: Հոգեկան խանգարումների սրմանը նպաստում են նաև որոշակի սոցիալական գործոններ, մասնավորապես՝ ազատագրկման վայրում գտնվելը, ինչպես նաև՝ հակասոցիալական կենսաձևը: Տ. Ն.

ժուրավլյովան գտնում է, որ հանցավոր գործնությամբ երկարատև զբաղվելը կամ հակահասարակական կենսաձև վարելը և այդ կապակցությամբ տարիներ շարունակ ազատագրկման վայրերում գտնվելը նպաստում են հոգեկան խանգարումների առաջացմանը և զարգացմանը¹:

Տեսության մեջ, ինչպես նաև պրակտիկայում մեծ տարածում է գտել այն կարծիքը, ըստ որի՝ հոգեկան խանգարումներով տառապող անձինք առավել հաճախ են դառնում հանցագործության զոհ, քան հոգեպես առողջները, այսինքն՝ անառողջների վիկտիմայնությունը շատ ավելի բարձր է²:

Անխոս, մարդու վիկտիմային վարքագիծը կախված է նրա հոգեկան վիճակից: Հոգեկան խանգարումները նպաստում են անձի վիկտիմիզացմանը, խթանում վիկտիմային հայացքների, սովորությունների և պահանջմունքների ձևավորումը: Հոգեկան խանգարմամբ տառապող մարդուն բնորոշ է տագնապայնություն, ինչպես նաև ագրեսիվություն և դաժանություն, որոնք հանգեցնում են ինքնազգացողության կտրուկ վատթարացման, սեփական վարքագիծը վերահսկելու անկարողության և որպես հետևանք՝ վիկտիմային արարքների կատարման: Ուսումնասիրելով բռնությամբ զուգորդված հանցագործության զոհի հոգեկան շեղումները՝ Ս. Ա Պոտապովը իրավացիորեն նշում է, որ «հոգեկան խանգարումներով տառապող անձինք, որոնց մեջ խաթարված է իրականությունը ճիշտ ընկալելու և արտացոլելու ունակությունը, հաճախ դառնում են խոցելի իրավախախտումների նկատմամբ, ընդ որում՝ նման հատկանիշի ձևավորման գործում որոշակի դեր ունեն հենց հոգեկան հիվանդության առկայությամբ պայմանավորված գործոնները»³: Հոգեպես անառողջ անձանց վիկտիմայնության ձևավորման մեջ կարևոր դերակատարություն ունեն հոգեպաթոլոգիական այնպիսի գործոններ, ինչպիսիք են զառանցական համախտանիշները, հալյուցինացիաները, շարժողական գրգռվածությունը⁴: Նշված վիճակներն են հիմնականում պայմանավորում հոգեպես անառողջ անձանց պենիտենցիար վիկտիմիզացմանը նպաստող ոչ համարժեք և ագրեսիվ գործողությունների կատարումը:

Որոշակի հոգեկան խանգարումներով տառապող անձինք ունակ են կիրառելու իրենց հմտությունները, գիտելիքները, պահպանելու սոցիալական կապերը և սոցիալական միջավայրին հարմարվելու ունակությունը: Այդպիսի անձանց հոգեկան ոլորտը լիովին ավտահարված չէ, ինչը կարող է ինչպես նպաստել անձի սոցիալական ադապտացմանը, այնպես էլ ընդհակառակը՝ վիկտիմայնության բարձրացման վտանգ ստեղծել:

Այսպիսով, գտնում ենք, որ ճիշտ չէր լինի բացառել հոգեկան շեղումներ ունեցող մեղսունակ զոհերի դերը հանցագործության կատարման մեխանիզմում: Միա-

¹ Տե՛ս **Т. Н. Журавлева**, Институт принудительных мер медицинского характера в законодательстве Российской Федерации: Дис. ... канд. юрид. наук. Ростов-на-Дону, 2002, էջ 29:

² Տե՛ս **В. Я. Рыбальская**, Виктимологическое исследование в системе криминологической разработки проблем профилактики преступлений несовершеннолетних // Вопросы борьбы с преступностью. М., 1980, էջ 33; **Schafer S.** The victim and his criminal. - New York: Random House publ., 1968, էջեր 43-44; **В. С. Минская, Г. И. Чечель**, Виктимологические факторы и механизм преступного поведения. - Иркутск: Изд. Иркутского ун-та, 1988, էջեր 80-84, 85:

³ **Потапов С. А.**, Психические аномальные жертвы насильственных преступлений // Человек против человека. Преступное насилие / Сб. ст. под общ. ред. Ю.М. Антоняна, С.Ф. Милукова. - СПб., 1994, էջ 120:

⁴ Տե՛ս **Н. М. Жариков, Г. В., Морозов, Д. Ф. Хритинин**, Судебная психиатрия. - М.: Изд. группа ИНФРА М - НОРМА, 2006, էջ 53:

Ժամանակ շատ դժվար է տալ այդ դերի գնահատականը, քանի որ հոգեկան խանգարումն ինքնին ունակ է ծնելու վիկտիմային կամ հանցավոր վարքագիծ: Յու. Մ. Անտոնյանը և Ս. Վ. Բորոդինը այս կապակցությամբ ուղղակիորեն նշում են. «Եթե հոգեկան խանգարումը հանրորեն վտանգավոր գործողության պատճառ է, ապա հանցագործություն չկա»¹:

Հոգեկան խանգարումը ոչ մի կերպ չի կարող լինել վիկտիմիզացման պատճառ կամ շարժառիթ. այն ունակ է միայն անհրաժեշտ պայմաններ ստեղծելու վերջիններիս իրականացման համար: Այսպիսով, կարելի է ասել, որ հոգեկան խանգարումը անձի՝ սեփական վարքագիծը վերահսկելու կարողությունը թուլացնող և դրանով իսկ վերջինիս վիկտիմայնության ձևավորմանը նպաստող գործոն է:

Անձի հոգեկան և հոգեֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները վերջինիս վիկտիմիզացման գործընթացում «կատալիզատորի» դեր են խաղում: Դրանք կարող են ինչպես նպաստել, այնպես էլ խոչընդոտել անձի պենիտենցիար վիկտիմիզացմանը, ինչպես արագացնել, այնպես էլ դանդաղեցնել մոտիվացիայի ձևավորումը, նպաստել մոտիվացիայի իրագործմանը անհապաղ կամ հետաձգել դրա իրականացումը որոշակի ժամկետով: Այսպիսով, անձի հոգեկան և հոգեֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները՝

1. ներգործում են ֆիզիոլոգիական և հոգեբանական գործընթացների, իսկ դրանց միջոցով նաև մոտիվացիայի ձևավորման վրա,

2. ազդում են ինչպես սեփական հնարավորությունները, այնպես էլ ստեղծված իրավիճակի առանձնահատկությունները համարժեք գնահատելու ունակության վրա,

3. ինքնատիպ «կատալիզատորի» դեր են խաղում վիկտիմայնության ձևավորման գործում:

Անձի վիկտիմայնությունը ենթադրում է վերջինիս՝ հանցագործության զոհ դառնալու առավել մեծ հնարավորություն, որի իրագործումը, սակայն, կախված է նաև մի շարք այլ հանգամանքներից:

Ազատագրկման պայմաններին հարմարվելու կապակցությամբ դատապարտյալի անձնային սոցիալ-հոգեբանական որակների ուսումնասիրությունը ևս մեծ նշանակություն կարող է ունենալ պենիտանցիար հանցավորության զոհ դարձած դատապարտյալների վիկտիմային վարքագծի գնահատման համար:

Մարդու վարքագիծը, այդ թվում՝ վիկտիմային, պայմանավորված է վերջինիս արժեքային համակարգով, պատկերացումներով, սովորություններով, որոնք կրում են տվյալ մարդու՝ միջավայրում ձևավորված բարքերի ազդեցությունը²: Սակայն պետք է նշել, որ սոցիալական միջավայրի բնութագիրն ազատության և անազատության պայմաններում էապես տարբեր է:

Այսպես, ազատության մեջ անձի՝ նախկինում ունեցած սոցիալական կապերը, կյանքի մասին պատկերացումները անազատության պայմաններում չեն կարող լիովին ընդունվել և ավելին՝ իրականացվել: Դրանք ուղղակի կորցնում են իրենց արդիականությունը:

¹ Антонян Ю. М., Бородин С. В. Преступность и психические аномалии. М.: Наука, 1987, էջ 29:

² Ст'ю Кудрявцев В. Н. Преступность и нравы переходного общества. М.: Юристъ, 2002, էջ 19:

Միջավայրին հարմարվելու ունակությունը հատուկ է ցանկացած կենդանի էակի: Սակայն մարդու հարմարվելու գործընթացում կենսաբանական մեխանիզմների հետ մեկտեղ մեծ դեր են խաղում նաև սոցիալական գործոնները¹: Ժամանակի ընթացքում անհատի մեջ ձևավորվում է ադապտացիոն մեխանիզմ՝ հիմնված ոչ միայն ֆիզիոլոգիական հարմարվողականության, այլև միջանձնային հարաբերությունների վերափոխման վրա: Այսպիսով, ուսումնասիրվող երևույթի էությունը անձի կենսաբանական և սոցիալական ադապտացումն է նոր կենսապայմաններին, կանոնակարգին, սոցիալական նոր միջավայրին²:

Ադապտացման գործընթացի առանձնահատկությունը կապված է ենթամշակույթի պահանջներին ազատագրկվածների հարմարվելու հետ: Բանտային ենթամշակույթը հիմնվում է դատապարտյալների դասակարգման վրա, ինչը ենթադրում է անձի՝ բանտային հիերարխիայում որոշակի կարգավիճակ և դրանով իսկ պայմանավորված՝ որոշակի իրավունքներ և պարտականություններ: Դատապարտյալի ընտրության ազատությունը, որպես կանոն, սահմանափակվում է բանտային օրենքներով, որոնց խախտումը պատժելի է ազատագրկվածների հանրության կողմից³:

Հաճախ կարող է թվալ, թե դատապարտյալը լիովին հարմարվել է ուղղիչ հիմնարկի միջավայրին, բայց իրականում ամեն ինչ այլ է: Այս դեպքում խոսքը կեղծ, թվացյալ հարմարվողականության, դրա ձևացման մասին է⁴: Կեղծ հարմարվողականությունը հատուկ է քրեակատարողական հիմնարկների վարչակազմի հետ համագործակցող, դրական բնութագրվող դատապարտյալներին: Դատապարտյալների հիմնական մասը բացասաբար է վերաբերվում կեղծ ադապտացված դատապարտյալներին, քանի որ վերջիններս, ելնելով իրենց նեղ անձնական շահերից, համագործակցում են վարչակազմի հետ: Հենց նրանք էլ հաճախ խախտում են պատժի կրման պայմանները, իրենց վարքագծով դառնում խմբային ընդհարումների և զանգվածային անկարգությունների պատճառ:

Չադապտացված դատապարտյալները բավականաչափ շրջահայաց չեն, հակված են ալկոհոլամոլության և թմրամոլության, կոնֆլիկտային են և չհարմարվող: Հարմարվելու անընդունակությունը, բանտային հիերարխիայում գրաված ցածր դիրքը դառնում են հաճախակի ընդհարումների պատճառ⁵:

Կարծում ենք, ամենց ուսումնասիրելու հանցագործի և տուժողի փոխհարաբերությունները, վերջինիս վարքագիծը, հնարավոր չի լինի լրիվ ծավալով բացահայտել ազատագրկման վայրերում կատարված հանցագործությունների համար էական նշանակություն ունեցող բոլոր հանագամանքները և կազմել դրանց ամբողջական պատկերը, ինչն ամառին հերթին անհրաժեշտ է կանխարգելիչ միջոցառումներ:

¹ Տե՛ս **Буева Л. П.** Проблемы деятельности личности в марксистской и буржуазной социологии // Исторический материализм как теория социального познания и деятельности. М., 1972, էջեր 44-45:

² Տե՛ս **Тюгаева Н. А.** Понятие адаптации личности осужденного к условиям отбывания наказания в ИТК // Личность преступника: криминологический и исправительно-трудовой аспекты: Труды РВУИ МВД СССР. Рязань, 1977. Вып. 6, էջ 222:

³ Տե՛ս **Кудрявцев В. Н.** Стратегии борьбы с преступностью. М.: Юристъ, 2003, էջ 274:

⁴ Տե՛ս **Корель Л. В.** Социология адаптаций: Вопросы теории, методологии и методики. Новосибирск: Наука, 2005, էջ 398:

⁵ Տե՛ս **Усс В. А.**, Лишение свободы. М.: 1985, էջ 54:

րի մշակման, հանցագործությունների բացահայտման, հետաքննության անցկացման, պատժի և պատասխանատվության անհատականացման համար:

Հանցագործը, տուժողը և հանցածին իրավիճակը սերտ փոխկապակցված են և կազմում են մեկ ամբողջական համակարգ, որը կարող է գոյություն ունենալ նշված բոլոր տարրերի առկայության դեպքում միայն: Ազատագրված պայմաններում դատապարտյալների վարքագիծը կարգավորվում է ոչ միայն և ոչ այնքան կանոնակարգի պայմաններով, որքան բանտային ենթամշակույթով, ավանդույթներով, ինչի արդյունքում զոհի վարքագիծը էական դերակատարում է ունենում հանցանքի կատարման մեխանիզմում:

КРИМИНОЛОГИЧЕСКАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ЖЕРТВ ПЕНИТЕНЦИАРНЫХ ПРЕСТУПЛЕНИЙ

Анна Асатрян

Соискатель кафедры уголовного права ЕГУ

Вопросы предупреждения виктимного поведения потерпевших имеют большое значение не только для укрепления правопорядка и законности. Виктимное поведение потерпевшего и преступное поведение связаны друг с другом. Проблемы предупреждения виктимного поведения могут быть успешно решены с использованием новых достижений различных наук, изучающих человека и условия его жизнедеятельности, на основе эмпирических исследований и правильной теоретической интерпретации их результатов.

CHRIMINOLOGICAL CHARACTERISTICS OF VICTIMS OF PENITENTIARY CRIMES

Anna Asatryan

PHD student at the YSU Chair of the Criminal Law

Questions of prevention of victim behavior of the victims are of great importance not only for the strengthening of law and order. Victim behavior of the victim and the criminal behavior are connected with each other. Issues of prevention of victim behavior can be successfully resolved with the use of new achievements of various sciences studying man and his conditions of life, based on empirical research and correct theoretical interpretation of their results.

Բանալի բառեր – վիկտիմային վարքագիծ, զոհ, իրավակարգ, հանցավոր վարքագիծ, իրավախախտ:

Ключевые слова – виктимное поведение, потерпевший, правопорядок, преступное поведение, правонарушитель.

Key words – victim, victim behavior, criminal behavior, order, offender.